

Menys atur, més precarietat i més pobresa

La setmana passada es van fer públiques les dades sobre l'atur registrat durant el mes de maig. A primer cop d'ull, es tracta d'unes dades positives: a Catalunya hi ha 19.518 persones menys a l'atur en comparació amb el mes d'abril d'aquest any i 49.862 persones menys a l'atur en comparació amb el mes de maig del 2013. A més, l'afiliació a la Seguretat Social s'ha incrementat en 37.109 afiliats respecte a l'abril i en 50.888 afiliats respecte al maig de l'any passat. Aquestes dades posen de manifest que hi ha menys gent inscrita a les oficines del Servei Català d'Ocupació i que hi ha més persones que cotitzen a la Seguretat Social. Això constata que hi ha més persones treballant en comparació amb l'any passat a les portes de la campanya laboral de l'estiu. Més enllà d'aquesta constatació, sobrevalorada per alguns sectors com un indicador inqüestionable de la recuperació econòmica, les dades també permeten analitzar les condicions laborals de la nova contractació i fer visibles els casos més invisibles. Una anàlisi que resta arguments a l'optimisme i en suma al pessimisme.

En primer lloc, cal recordar que les dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) sobre l'atur són un registre administratiu que indica el nombre de persones inscrites a les oficines de treball com a demandants d'ocupació. Aquesta xifra sempre és inferior al nombre real de persones que volen treballar i no troben

feina, com recull l'Enquesta de Població Activa (EPA) quan pregunta directament a la població. Això explica per què, a Catalunya, l'atur registrat al maig és de 592.304 persones, mentre que la població aturada segons l'EPA del primer quadrimestre del 2014 arriba a les 840.200 persones. La bretxa entre les dues xifres relatives a l'atur fa visible una tercera realitat invisible estadísticament i molt preocupant socialment. Entre les 247.896 persones que el SEPE no recull com a aturades però l'EPA sí (es tracta d'una xifra orientativa que en cap cas es considera com un càlcul real), cal tenir present que hi ha els casos de persones que s'han quedat sense prestacions i subsidis, atesa la seva situació prolongada d'atur, i que hi ha els casos de persones desanimades en la cerca de feina que, per trobar ocupació, abando-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

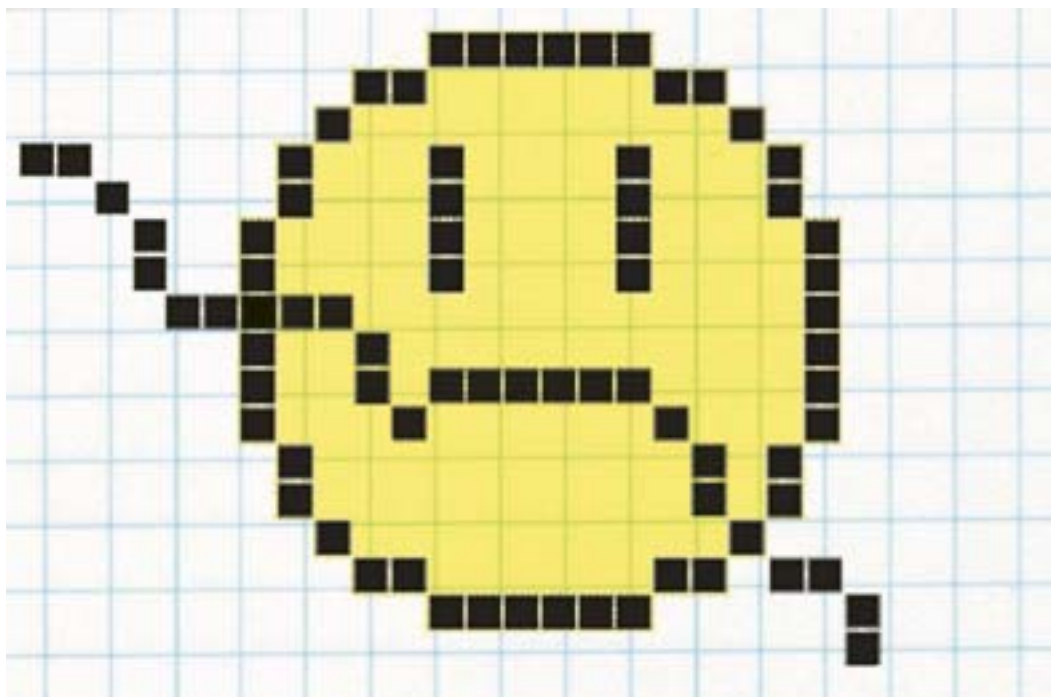
nen la via dels serveis públics. És a dir, persones que no tenen cap tipus d'ingrés, que volen treballar però no troben feina, i que en esgotar les prestacions d'atur no renoven la demanda a l'oficina d'ocupació, i persones que deixen de confiar en el sistema per trobar una sortida laboral. La desprotecció i la desconfiança traslladen aquestes situacions al terreny de la vulnerabilitat, on creix el risc d'exclusió social i la pobresa.

En segon lloc, cal recordar que, quan es parla d'ocupació, és tan important el què com el com. Per això, a més de comptar quantes persones cotitzen a la Seguretat Social, també és necessari analitzar les condicions laborals dels nous cotitzants. A partir de les dades del SEPE s'observa que la tendència és cap a l'ocupació precària. La precarietat laboral es posa de manifest a partir de tres in-

dicadors clau: el tipus de contracte, el tipus de jornada i la duració del contracte. S'entén que una ocupació digna és una feina estable que permet obtenir uns ingressos suficients per viure. Els contractes temporals suposen inestabilitat, les jornades parcials obligatòries suposen menys ingressos i les feines de pocs dies no garanteixen els mínims materials per viure. Des d'aquesta perspectiva, la tendència no és positiva: respecte a la nova contractació en l'àmbit espanyol, l'any 2008 l'11,5% dels contractes van ser indefinits, el 74,4% van ser de jornada completa i la mitjana de dies dels contractes temporals era de 78,5; mentre que l'any 2013 la contractació indefinida va baixar al 7,7%, la jornada completa al 64,5% i la mitjana de dies dels contractes temporals va disminuir fins a 54,7. Resumint, la nova contractació és temporal, cada vegada més breu i amb més probabilitat de parcialitat.

Des de la perspectiva de les ciències socials és sabut que les estadístiques no parlen per si soles: per conèixer i explicar què passa en la realitat social cal llegir-les i interpretar-les. Les dades disponibles sobre mercat laboral mostren moltes coses que sovint no es diuen. Es tendeix a fer parlar, per si soles, determinades xifres mentre se'n silenci en d'altres. Certament l'atur ha disminuït, però també cal dir que la pobresa i la precarietat laboral han augmentat. Si no es fa, es corre el risc d'estendre la idea que "tenir feina no té preu" i acabar tolerant socialment situacions de precarietat que també poden conduir a la pobresa.

El registre del Servei Públic d'Ocupació Estatal sempre és inferior al nombre real de persones que no troben feina

ARIANNE FABER

La tendència no és positiva: la nova contractació és temporal, cada vegada més breu i amb més probabilitat de parcialitat